

Glas — Kraljedvorski rokopis — Tolmač. Ostali trije zvezki izidejo prihodnje mesece v kratkih presledkih. III. zvezek bode obsezel **povesti pravljice in pripovedke**. V tem zvezku izide sloveča povest »*Martin Krpan z Vrha*«, dalje »*Doktor Bežanec v Tožbanji Vasi*« in več krajših pripovedek. IV. zvezek prinese: **Kritike in znanstvene razprave**. Poleg krajših spisov bode ta zvezek obsezel zlasti znane »*Napake slovenskega pisanja*«, spis »*Gospodoma nasprotnikom*« (ves spis), kritično razpravo »*Pegam in Lambergar*«, »*Vodnikovo štoljenje*« i. t. d. V. zvezek: **Jezikoslovne stvari**. V tem zvezku izidejo spisi jezikoslovne vsebine, zlasti važni doneski k slovenski slovnici. —

Živo prepričani, da národ slovenski veselo vzprejme prelepo božično darilo, katero mu je podal g. prof. Levec, priredivši Levstikovih spisov prvi in drugi zvezek, za sedaj samo oznanjamo Levstikove poezije; obširnejše poročilo pa priobčimo v prihodnjih številkah. Omenjamo še, da sta priredila založnika za vse spise štiri izdaje, in sicer stane broširana izdaja: gld. 10'50, v platno elegantno vezana gld. 13'50, v pol francoskem usnji gld. 14'50 in konči v prekrasni fini vezbi gld. 15'50.

Jurčičevi zbrani spisi, katere izdaja »*Národna Tiskarna*« in ureduje prof. Fr. Levec, obsegajo v desetem svojem zvezku znani roman »*Rokovnjači*«, ki je bil priobčen v »*Ljubljanskega Zvona*« prvem letniku, nató štiri pripovedne črtice »*Moj prijatelj Jamrlec*«, »*Šest parov klobas*«, »*Po tobaku smrdiš*« in »*Ženitev iz nevošljivosti*«. Vse štiri so bile natisnjene v »*Slovenskem Narodu*« leta 1877., 1878 in 1879. Odveč bi bilo še priporočati Jurčičeve spise; omenjamo samó, da deseti zvezek završuje pripovedne spise in da veljá kakor prejšnji zvezki nevezan 60 kr., krasno vezan pa 1 gld. Jurčičevi zbrani spisi se sploh dobivajo v »*Národni Tiskarni*«, prodajata jih pa tudi Janez Giontini in Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

»*Od pluga do krone*«. Zgodovinski roman iz minulega stoletja. Preprostemu narodu spisal *Jakob Bedének*. V Ljubljani 1891. Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 270 str. — Romanov, namenjenih preprostemu národu, šteje slovenska književnost ubogo malo, zatorej veselo pozdravljamo vsako novo delo takšne vrste in ga, kakor se umeje samó po sebi, ne merimo takó, kakor romane, pisane izobraženim stanovom. Bedénekov roman si je našel mnogo priznanja pri ónih čitateljih, katerim je namenjen; temu priča je to, da se pridno kupuje, celó pridneje nego druga pripovedna in pesniška dela. Z dobro vestjó lahko rečemo, da ima mnogo prednostij, sevéda tudi dôkaj nedostatkov. Velika prednost je že to, da se bere jako gladko, ker je pisava vseskozi domača in lahkoumevna; sosebno pa ga priporoča prelepa in hvaležna snov, katero obravnava pisatelj. Kaj ga je nagibalo spisati ta roman, to pripoveduje v predgovoru sam: prvič je hotel Slovence seznaniti s preslavnim rojakom našim (velikim matematikom *Jurijem Vega*) in mu takó postaviti živ spomenik v srci národovem; drugič pa je hotel z njim oči odpreti zlasti tistim kmetskim očetom, ki imajo nadarjene sinove, toda jih ne dajó v šole. Oboje se je pisatelju posrečilo precěj dobro, dasi je to velika hiba v romanu, da čitamo le nekatere odlomke iz življenja Vegovega, ker osebnost glavnega junaka preveč zakrivajo druge osebe in druga dejanja, katera riše pisatelj časih celó po nepotrebnem. Sploh moramo réči, da je pisatelj pregostobeseden, zlasti tedaj, kadar govori o vélikih zgodovinskih osebah in zgodbah; po nekod pa je tudi nepravíčen. Navedli bi lahko več odlomkov, kjer se pretirano govori o pruskem Frideriku, ki je in ostane odlična osebnost v zgodovini navzlic vsem pegam svojega značaja in navzlic krutim krivicam, katere je provzročal z železno roko svojo. Tudi véliki Jožef II. je opisan precěj čudno, da ne rečemo káj hujšega. O osebah samih, ki nastopajo v romanu, priznavamo, da so risane jasno in krepko. Bedénekov Vega je vseskozi simpatíška osebnost, izvestno najboljša izmed vseh; tudi mati njegova je pogojena jako dobro. Prija nam

takisto Vegova sestra Polonica, mladi Vehovec pa je pristen vzgled nestanovitega kmet-skega posestnika. Posrečil se je tudi »mrtvaški ptič« Javorškov Jaka, daš nam semtertjā presedajo njega dovtipi in po nekod prisiljene šale. Nikakor pa nam ne prija Selanova Anica, ki se takó hladnokrvno odreče Vegi. Vemo sicer, kakó se je zgodilo, da se je v prevelikem duševnem strahu obljubila Petelinovemu Janezu, ali pisatelj bi bil moral vse drugače motivirati nje slovó z Vego; sploh je Vegovo razmerje z Anico najslabši oddelek vsega romana. Nandetova zveza s Polonico je opisana dosti nežneje in zatorej tudi srečneje; vender bi bil pisatelj brez škode lahko izpustil óni čarovniški proces, ali pa ga vsaj opisal takó, da bi bil — verjeten. — Velika hiba je tudi to, da malone vse glavne osebe ne umirajo navadne smrti. Starega Vehovca pobije skala, Petelinovega Janeza in Anico zagrne Ljubljana, ko se baš peljeta s svatovščine na dom; Nandeta potopi Dunava, mladi priženjeni Vehovec skoči sam v morje, Javorškovega Jaka ubije kovač zagoriški (sicer oseba zelo nejasnega značaja). Jurija Vego napósled pahne málinar Janoš v Dunavo. Čemú to? Petelinovemu Janezu in Anici bi bil pisatelj lahko privoščil življenje, Javorškovemu Jaki tudi, ker prav tukaj ne vidimo najmanjše potrebnosti za dejanja logiški razvoj, da morajo te osebe umreti. Drugače je sevéda z Vego. Da je utonil v Dunavu, to je dokazana resnica, ali v romanu ni dovolj utemeljena njegova smrt. Málinar Janoš ga pahne v vodo iz strasti po zlatu — ali ne bi bil mogel pisatelj stvari zasukati takó, da bi bil Janoš — nekdanji Močilnikarjev Nemec — ki že tedaj ni mogel trpeti Vege, ko sta bila še paglavca na Zagorici, v tisti usodni nóči spoznal majorja Vego in ga iz sovraštva in lakomnosti pahnil v valove dunavske? To bi bil po naših mislih konec, ki se dá jako dobro podpreti in bi tudi kaj dobro sklepal roman in življenje Vegovo.

To so v obče nedostatki Bedénekovega dela, katerih se nam je zdelo potreba omeniti; o manjših stvaréh ne govorimo. Sicer pa ponavljamo, da je knjiga vredna toplega priporočila, ker ima resnično lepe prizore, in veliko uravno vrednost. Da ni vse takó, kakor bi moralo biti, tega ni tolikanj kriv pisatelj, nego óna temina, ki pokriva življenje našega slavnega matematika. Pritrđiti moramo, da knjiga ustreza svojemu namenu in da jo bode rado in pogostoma prebiraló preprosto naše ljudstvo o dolgih zimskih večerih!

»4000«. Ta satiriška fantazija, katero je lani prinašal naš list, izšla je tudi v posebnem odtisku in se dobiva v »Národní Tiskarni« v Ljubljani po 50 kr.

»Popotnikov koledar za slovenske učitelje«, katerega izdaja že šesto leto g. M. Nerat, nadučitelj in urednik »Popotnikov« v Mariboru, prinaša v svojem letošnjem tečaju poleg običnih koledarskih stvari popoln imenik šolskih oblastev, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po južnem Štajerskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega. Po vsebini in nje razvrstitvi je torej bistveno jednak svojim prednikom, vender mu je g. izdajatelj vtisnil nekoliko slavnosten značaj in mu v spomin 300letnice vélikega pedagoga Komenskega dodal lepo sliko, katera kaže Komenskega v 60. letu dóbe njegove. Izdajatelj priznava, da novi letnik »Popotnikovega koledarja« ni še izšel popolnoma brez nedostatkov, ali temu ni vzrok on, nego dotični gospodje učitelji, ki mu niso poslali naprošenih podatkov, oziroma popravkov. Vender lahko ročemo, da je koledar v obče zanesljiv, in zató ga radi priporočamo bodisi slovenskemu učiteljstvu, bodisi vsakomur drugemu, kdor ima posla z ljudskim šolstvom slovenskim. Natisnil in založil ga je g. Dragotin Hribar v Celji, ki se je potrudil, da mu je dal tudi lepo zunanjo obliko. »Popotnikov koledar« stane v platno vezau 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 25 kr. Denar se pošilja Drag. Hribarju v Celje.